

20.1.2014

MML 3685/00 00 00/2013

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 158876 4.12.2013 MMM022:00/2008

LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN UUDEN KALASTUSLAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta saada lausua uutta kalastuslakia koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Maanmittauslaitos pitää hanketta vuoden 1982 kalastuslain muuttamisesta ja kokonaisuudistuksesta kokonaisuudessaan kannatettavana. Maanmittauslaitos on osallistunut hankkeeseen ja pitää varsinkin uutta Ylä-Lapin kalastusoikeuksia koskevaa lakiluonnoksen sääntelyä perusteltuna ja oikeansuuntaisena.

Maanmittauslaitos kuitenkin esittää hallituksen esitysluonnosta tarkistettavaksi seuraavilta osin.

Lakiluonnoksen 134 §:ään sisältyy epäjohtonmukaisuus, joka liittyy aikaisemman kalastuslain (503/1951) 19 §:ssä ja voimassa olevan kalastuslain 22 §:ssä olevaan sääntelyyn kulkuoikeudesta kalastusoikeuden hyödyntämiseksi. Maanmittauslaitos toteaa, että sääntelemisen kiinteistönmuodostamislain (KML) 156 §:n 4 momenttiin sisältyvästä menettelystä on korrek-tia, mutta KML:ssa tarkoitetun rasiteoikeuden perustaminen tai yksityistie-laissa, 358/1962, tarkoitetun tieoikeuden perustaminen on voimassa olevan kiinteistötoimitusjärjestelmän mukaan tehtävä niin, että perustetut tai vahvistetut käyttöoikeudet merkitään suoritetun toimituksen taikka kiinteistörekisterin pitäjän päätöksen perusteella kiinteistötietojärjestelmän (KTJ:n) kiinteistörekisteriin (eikä ollenkaan lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin). Pykäläluonnosta 134 §:ksi olisi siten välttämätöntä korjata. Maanmittauslaitos lisäksi pitää hyvin epätarkoituksenmukaista kirjata lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin kalastuslakien (503/1951 ja 286/1982) 19 ja 22 §:ssä tarkoitettuja oikeuksia sikäli kuin näiden on tarkoitus olla jatkossa voimassa vain määräaikaishina.

Eriyisen kalastusetuuden haltijan osallistumista kalastusasioiden hoitoon osakaskuntaan kuulumattomalla vesialueella koskevan 131 §:n yksityiskoh-taisessa perustelussa (s. 88 - 89) on ilmeisesti virheellinen pykäläviittaus 132 §:ään, joka de facto koskee täysin muuta asiaa (aiemmin sallittuja pyydyksiä). Maanmittauslaitos olettaa, että viittaus on tarkoitettu kohdistumaan lakiluonnoksen 120 §:ään. Lain kirjoittajan tarkoitus on tältä osin syytä tarkistaa.

Lakiluonnoksen 89 ja 91 §:ssä säädetään Luonnonvarakeskuksesta. Maanmittauslaitos toteaa, että vireillä oleva hallituksen mahdollinen tuleva

20.1.2014

MML 3685/00 00 00/2013

esitys tulee olla ensin lakina hyväksytty ja vahvistettu ennen kuin kalastuslakia Luonnonvarakeskukseen liittyvää sääntelyä koskien voidaan hyväksyä ja vahvistaa. Samoin 89 §:n perusteluissa (s.74) mainitaan Luonnonvarakeskus ikään kuin jo olemassa olevana tutkimuslaitoksena tai viranomaisena.

Maanmittauslaitoksesta on viimeksi säännelty 1.1.2014 voimaan tulleella lailla Maanmittauslaitoksesta (900/2013). Lain mukaan Maanmittauslaitos kirjoitetaan isolla alkukirjaimella, mikä olisi otettava huomioon 61 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (s.63), jossa käsitellään Maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörien tai lunastustoimikunnan lunastustoimituksessa (laki 603/1977) arvioitavaksi tulevaa merkityksellistä haittaa ja siitä määrättävää korvausta. Maanmittauslaitos katsoo lisäksi, että korvauskynnyksenä merkityksellinen haitta on epämääräinen, ja jää maa- ja metsätalouden (ja KKO:n) oikeuskäytännön varaan. Korvattavan haitan kynnyksen alentamista tulisi harkita osapuolten oikeusturvan varmistamiseksi.

Vaelluskalojen kulun turvaamiseksi lakiesityksen 68 §:ssä on säännös kalaväylän rajojen määrittämisestä, joka voi tapahtua hakemuksesta maanmittaustoimituksessa hakijan kustannuksella. Rajankäynnin sijasta voitaisiin pykälässä säätää kiinteistön määritystoimituksessa säännellyn menettelyn noudattamisesta, koska rajankäynti on kiinteistön määrityksen yksi alalaji.

Lakiluonnoksen 4 §:n 5 kohdassa säädetään vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueesta. Maanmittauslaitos esittää harkittavaksi, olisiko viran puolesta tai ELY -keskuksen taikka vesialueen omistajan hakemuksesta tarpeen tehdä mahdolliseksi maanmittaustoimitus, jossa koski- tai virta-alueen rajat määrätään joko käytönrajoitusalueena tai jopa erillisen omistusoikeusyksikön rajoina ottaen huomioon, että jo vanhastaan yhteisen koskialueen omistus on saattanut eriytyä muun vesioikeudellisen kylän vesialueesta.

Lakiluonnoksen 93 §:n 6 ja 8 kohdassa säädetään kalatalousalue- ja kalastusensääntelyrekistereistä, joihin liittyy kalatalousalueen alueellinen ulottuvuus ja rajoitusalueen ulottuvuuden osoittaminen. Näiltä osin Maanmittauslaitoksen paikkatietoaineistojen hyväksikäyttämistä rekisterien ylläpitämisessä tulisi harkita. Rekisterien luotettavuus saattaa edellyttää laki- tai asetustasoisia säännöksiä esim. Maanmittauslaitoksen kartta-aineistojen hyödyntämisestä tai rajoitusalueiden rajojen määrittämisestä rajankäynnin tyyppisissä toimituksissa, kuten kalaväylän osalta jo säädetään 68 §:ssä ja nykyisessä kalastuslaissa tätä laajemmin. Suurten jokien lohi- ja siikapitoisten suualueiden meressä olevien kalastusrajoitusalueiden rajojen jo suoritettujen määrittämisten pysyvyys myös uuden lain voimaan tullessa olisi tarkistettava ja varmistettava (vrt. perustelujen sivut 27 - 28).

Yhteenveto siitä, mistä asioista säädetään valtioneuvoston asetuksella ja mistä puolestaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella on sivulla 93 (yksityiskohtaisten perustelujen luku 2). Maanmittauslaitos pitää tärkeänä tarkistusta siitä, että edellä selostettu jaottelu on looginen ja että ministeriön asetuksella säänneltäisiin vain teknisluonteisista asioista.

20.1.2014

MML 3685/00 00 00/2013

Lakiluonnoksen 109 §:ssä säädetään vesialueen omistajan ym. valvontaoikeudesta, jota perustelujen (s. 83) mukaan rajoittaa perustuslaissa (10 ja 124 §:ssä) oleva sääntely. Asia tosin ei liity Maanmittauslaitoksen tehtäviin, mutta esim. viehekalastuksen asianmukainen ja tehokas valvonta lienee vaikeasti de facto toteutettavissa, jos 109 §:ssä tarkoitettu valvonta ei siihen lainkaan ulotu.

Lakiluonnoksen 116 §:n yksityiskohtaisten perustelujen (s. 86) toisen kappaleen ensimmäisestä virkkeestä puuttuu välimerkki (pilkku) sanojen "henkilörekisterin" ja "on" välistä. Sivun 87 ensimmäisen kappaleen puolivälin alapuolella on ylimääräinen hakusulku, joka olisi poistettava.

Sivulla 84 §:n 110 yksityiskohtaisten perustelujen ensimmäisessä kappaleessa asian voinee kirjoittaa myös lyhyemmin käyttämällä "talteenotto-prosessin" asemesta sanaa "talteenottoa". Prosessi ja menettely tarkoittanevat samaa asiaa tässä yhteydessä. Se puolestaan (ks. s. 83), ettei järjestäytymättömän vesialueen osakaskunnan yksittäisellä osakkaalla ole 109 §:ssä tarkoitettua tarkastus- ja talteenotto-oikeutta, saattaa edistää yhteisten vesialueiden osakkaiden halukkuutta järjestäytyä, mikä on Maanmittauslaitoksen kannalta toivottavaa.

Sivulla 81 §:n 106 yksityiskohtaisissa perusteluissa ensimmäisen kappaleen puolivälin jälkeen sanalla "[E]simerkinä" alkava lause on jäänyt ilmaisukseltaan vajaaksi. Jokin sana, jota tässä ei aleta arvuutella, on ilmeisesti jäänyt tekstistä pois.

Sivulla 64 §:n 63 perustelujen ensimmäisen kappaleen lopulla huomioimisen sijasta tulisi kirjoittaa "ottaa huomioon". Vastaava korjaus esitetään tehtäväksi sivulle 50 §:n 42 perustelujen pyydysyksiköiden jakamista koskevaan virkkeeseen.

Sivulla 54 §:n 46 perustelujen toisen kappaleen alussa koskien kiellettyjä kalastusvälineitä sana "että" tulisi korvata sanalla "ettei".

Sivulla 37 §:n 15 perustelujen toisen kappaleen alussa tulisi "laittamisen" asemesta kirjoittaa luvanhakijoiden asettamisesta etusijajärjestykseen.

Pääjohtajan sijaisena
ylijohtaja

Risto Nuuros

Maanmittausneuvos

Markku Markkula